

*Handläggare:
Torsten Ibring*

Yttrande över förslag till handlingsprogram för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor

Ärendet

Landstingsfullmäktige uppdrog i november 2003 åt landstingsstyrelsen att utarbeta ett länsövergripande vård- och handlingsprogram för hur misshandlade kvinnor och barn ska bemötas inom vård och omsorg. Styrelsen har också inrättat en politisk styrgrupp, med en representant från varje parti i fullmäktige.

Det framtagna "Handlingsprogram för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor" har nu skickats på remiss till landstingets styrelser, utskott, nämnder, MPB 2 och 5 samt till organisationer/myndigheter verksamma inom området. Programmet skall vara landstingsövergripande och innehåller riktlinjer för upptäckt, bemötande och behandling av våldsutsatta kvinnor.

Målgrupper för programmet är beslutsfattare inom landstinget, personal verksamma inom sjukvården och tandvården samt myndigheter och organisationer som har betydelse för samverkan och även personal inom lokaltrafiken.

Handlingsprogrammet skall efter remissomgången fastställas av landstingsfullmäktige.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsutskottet beslutar

att yttra sig enligt Beställare Vårds synpunkter i det här tjänsteutlåtandet samt

att omedelbart justera beslutet.

Beställare Vårds synpunkter

Programmet bygger på omfattande litteraturstudier och kunskapsinhämtning på annat sätt. Det har sammanställts av en arbetsgrupp från Centrum för Folkhälsa i samråd med den politiska styrgruppen.

Bilagor:

- 1) Handlingsprogram för omhändertagande av våldsutsatta kvinnor
- 2) Protokollsutdrag från MPB 5
- 3) Protokollsutdrag från MPB 2 (delas ut senare)

Som bakgrund till programmet har använts FN:s definition av genusrelaterat våld: ”Varje könsrelaterad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller lidande för kvinnor, inklusive hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande, vare sig det sker offentligt eller privat.”

Handlingsprogrammet innehåller ett avsnitt som behandlar ansvar och samverkan. Hälso- och sjukvårdens ansvar definieras som att ”upptäcka, behandla, dokumentera, hänvisa och förebygga våldet och dess konsekver”. Behovet av samverkan mellan hälso- och sjukvård, polis, socialtjänst och ideella organisationer påvisas och en mycket bra sammanställning ges över olika parter/aktörers roller.

I programmet påpekas att anställda inom hälso- och sjukvården är skyldiga att anmäla till socialtjänsten om de får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten måste ingripa till en underårigs skydd. Det pågår nu ett arbete att komplettera det vårdprogram som finns avsett för den akuta barnsjukvården, så att det även blir användbart för närsjukvården. Det lokala program som gjorts vid vårdcentralen i Fittja är mönster. Handlingsprogrammet omnämner det arbetet som ett gott exempel.

I avsnittet ”Omhändertagande” ger programmet mycket värdefull rådgivning och handledning för vårdpersonal som möter kvinnor som utsatts för partnerrelaterat våld. Över hälften av alla kvinnliga offer för dödligt våld är dödade av en man som de haft eller har en nära relation med. Avsnittet beskriver såväl kvinnor med olika behov och förutsättningar som olika verksamheter inom hälso- och sjukvården och tandvården som möter kvinnor och vad personalen skall vara observanta på. Genom att ge exempel på olika typer av tillvägagångssätt för att möta kvinnan ges värdefullt stöd för ett korrekt omhändertagande.

Under rubriken ”Barnens situation” behandlas på ett klagörande sätt hinder för att uppmärksamma barnen och ges riktlinjer för omhändertagandet av dem.

Handlingsprogrammet avses att utgöra stöd och en vägledning för landstingets verksamheter vid utformandet av egna handlingsplaner. Här är handlingsprogrammet lite mer vittomfattande än vad som angavs i uppdraget, och även kollektivtrafiken och färdtjänsten omnämns som aktörer som har/ska ha rutiner för vart kvinnor skall kunna hänvisas.

Genom handlingsprogrammet kommer landstingets verksamheter att få ett tydligt och konkret instrument som ger förutsättningar för att förbättra omhändertagandet av våldsutsatta kvinnor.

Anna-Stina Nordmark-Nilsson

Lena Weilandt